

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนใน
จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนใน
จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของ
ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน
ของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ใช้ห้องสมุดที่มี เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และใช้ห้องสมุดประชาชน
ต่างกันมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
2. ผู้ใช้ห้องสมุดที่มี เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และใช้ห้องสมุดประชาชน
ต่างกันมีความคิดเห็นการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชน
แตกต่างกัน

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการ-
รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. หัวหน้าบรรณารักษ์ หรือ บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงาน หรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 16 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน
2. ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งใช้บริการในรอบสัปดาห์จำนวน 3,244 คน โดยได้สุ่มตัวอย่างมาศึกษา จำนวน 356 คน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของ Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หัวหน้าห้องสมุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสัมภาษณ์ที่ส่งไปทั้งหมด และผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 356 ชุด ได้รับกลับคืนมา จำนวน 356 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน และข้อมูลปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน นำเสนอข้อมูลโดยใช้การบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการใช้บริการห้องสมุดประชาชน ใช้ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลสภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการสารสนเทศชุมชน และความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และข้อมูลเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจำแนกตาม เพศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ t test จำแนกตาม อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และสมาชิกห้องสมุด ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ F test ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD ส่วนข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ ของห้องสมุดประชาชนใช้การบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน หน่วยงานที่ให้บริการชุมชน คือ ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี ห้องสมุดประชาชนอำเภอสามโคก ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอลาดหลุมแก้ว ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี ห้องสมุดประชาชนอำเภอคลองหลวง ห้องสมุดประชาชนอำเภอลำลูกกา และห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองเสือ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ หน่วยงานต้นสังกัด คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี มีลักษณะโครงสร้างการบริหารงานเป็น 3 ฝ่าย งานจัดและส่งเสริมการศึกษา งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

2.1 ห้องสมุดประชาชนมีนโยบายหรือวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน คือ พัฒนาให้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานีเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต บริการสารสนเทศแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ให้บริการสื่อเอกสาร และสื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ประชาชน เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน และให้เกิดความรู้ ความเพลิดเพลิน พัฒนาสมองให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตนต้องการ

2.2 ด้านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ห้องสมุดประชาชนมีการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนในด้านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร โดยการจัดเครือข่ายห้องสมุดโดยการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนโดยให้ กศน. ตำบล ทุกตำบล เป็นเครือข่ายการดำเนินงานของห้องสมุด ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น มุมหนังสือ มุมเศรษฐกิจพอเพียง ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน แต่ละตำบล

2.3 ด้านเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ห้องสมุดประชาชนมีการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนในด้านเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอก เช่น จัดบริการหนังสือ สื่อโสตฯ นิทรรศการความรู้ต่าง ๆ วันสำคัญ และนิทรรศการเคลื่อนที่สู่ชุมชน กิจกรรมเสริมความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน ทำหนังสือด้วยมือ

2.4 ด้านเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน ห้องสมุดประชาชนอำเภอและห้องสมุดจังหวัดมีการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนในด้านเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติทุกปีในหมู่บ้าน โครงการจัดกิจกรรมงานวันรักการอ่าน ดำเนินการประสานงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เรื่องแผนการดำเนินงาน ขอใช้สถานที่ในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และประสานกับทางโรงงานใกล้เคียงเพื่อของบประมาณสนับสนุนของรางวัล ส่วนห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ใช้สถานที่ของตนเองในการจัดกิจกรรม เพราะสถานที่เอื้ออำนวย

2.5 ด้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ห้องสมุดประชาชนอำเภอและห้องสมุดจังหวัดมีการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนในด้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้โครงการประชุมสัมมนาถักทอเครือข่าย กศน. เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมอบนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับชุมชน โดยให้ครู กศน. ประจำตำบลเป็นผู้ประสานงาน จัดพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้

2.6 ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ห้องสมุดประชาชนอำเภอและห้องสมุดจังหวัด มีการดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยการจัดอาสาสมัคร กศน. ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายนอก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ทุกตำบลเดือนละ 1 ครั้ง ทำโครงการนำหนังสือสู่ชุมชน โดยให้อาสาสมัคร กศน. ดำเนินการนำหนังสือไปบริการชุมชน บ้านละ 1 ครั้ง/สัปดาห์ จัดโครงการสายใยรักสายใยครอบครัวรักการอ่าน จัดอบรมการจัดทำเว็บไซต์ของห้องสมุดประชาชน

แบบสอบถาม

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมากที่สุดเป็นห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมา คือ ห้องสมุดประชาชนอำเภอคลองหลวง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 147 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.3 มีอายุ 19 ปีลงมา จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมา คือ อายุ 19-30 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ผู้ใช้บริการห้องประชาชนสมุดส่วนใหญ่ เป็น นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 รองลงมา คือ รับจ้าง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา มีวุฒิการศึกษา มัธยมศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3

2. สภาพการใช้ห้องสมุดประชาชน ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน มาใช้บริการในวันเสาร์มากที่สุด จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมา คือ วันอาทิตย์ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 เวลาที่ใช้บริการห้องสมุดมากที่สุด คือ เวลา 10.30-12.30 น. จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา คือ เวลา 12.30-14.30 น. จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 มีความถี่ในการใช้บริการเดือนละ 1-2 ครั้ง มากที่สุด จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมา คือ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีเหตุผลในการใช้บริการห้องสมุดประชาชนเพื่อความบันเทิง เช่น นัดพบ ทำการบ้านมากที่สุด จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 23.02 รองลงมา คือ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัยหรือทำผลงานวิชาการ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 20.29

3. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชน

3.1 ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน มีปัญหาการใช้บริการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน มีปัญหาการใช้บริการชุมชน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านห้องสมุดประชาชน และด้าน-ผู้ให้บริการ น้อยสุด

3.1.1 ด้านผู้ให้บริการ พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการใช้บริการห้องสมุดด้านผู้ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีเวลามาใช้บริการและไม่มีสิ่งจูงใจในการใช้บริการ รองลงมา คือ ไม่มีความสนใจในการใช้บริการ และน้อยที่สุด คือ ไม่ได้รับบริการตามความต้องการ

3.1.2 ด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการใช้บริการห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริการไม่หลากหลาย รองลงมา คือ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมน้อย และน้อยที่สุด คือ การบริการไม่ทันสมัยและสะดวก และ ทรัพยากรสารสนเทศเก่า ล้าสมัย

4. เปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชน

4.1 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชนของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน ที่มี เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และประเภทของห้องสมุดที่ใช้บริการ สรุปผลได้ดังนี้

4.1.1 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนเพศชายและเพศหญิงไม่มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.1.2 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.1.3 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.1.4 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.1.5 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่ใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่ใช้ห้องสมุดต่างกันมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด

ด้าน-ห้องสมุดประชาชนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้าน-ผู้ใช้บริการมีปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชนไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ที่มี เพศ อายุ อาชีพ วุฒิ การศึกษา และประเภทของห้องสมุดที่ใช้บริการต่างกัน สรุปผลได้ดังนี้

4.2.1 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นในการ-สร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในการสร้าง-เครือข่ายสารสนเทศชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2.3 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นในการ-สร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2.4 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2.5 ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราช-กุมารี” และห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีความคิดเห็นในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ-ชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลจำแนกเป็นข้อได้ดังนี้

การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน

1.1 ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานีที่ให้บริการชุมชน มีจำนวน 7 แห่ง จำแนกประเภทได้ 3 ประเภท ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชา-

ชน “เฉลิมราชกุมารี” และห้องสมุดประชาชนอำเภอ

1.1.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปทุมธานี

1.1.2 ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอลาดหลุมแก้ว และห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปทุมธานี

1.1.3 ห้องสมุดประชาชนอำเภอดอนตาล ห้องสมุดประชาชนอำเภอสว่าง-โคก ห้องสมุดประชาชนอำเภอลำลูกกา และห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองเสือ สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

2.1 ห้องสมุดประชาชนทั้ง 3 ประเภท มีนโยบายหรือวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการ-ดำเนินการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ คือ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้สารสนเทศ เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต การพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน และมีการประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม-อัธยาศัยอำเภอ หรือ อาสาสมัคร กศน. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) ที่พบว่า ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครปฐม สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครปฐม มีนโยบายหรือวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการบริการชุมชน เพื่อเป็นแหล่งความรู้ของชุมชนที่ให้บริการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชาชนในพื้นที่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด มีการจัดทำแผนงานระยะยาวและระยะสั้น มีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการวันสำคัญ โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นต้น ห้องสมุดประชาชนเน้นจัดบริการสารสนเทศและกิจกรรมทุกรูปแบบ บุคลากร

ให้บริการส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบรรณรักษ์-
ศาสตร์และสารสนเทศ แหล่งงบประมาณได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีการ-
ประเมินผลการดำเนินงาน มีการสร้างความร่วมมือในการบริการสารสนเทศและจัด-
กิจกรรม

2.2 ด้านศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน การจัดเครือข่ายห้องสมุดโดยการ-
พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน โดยให้ กศน. ตำบล ทุกตำบล เป็นเครือข่ายการ-
ดำเนินงานของห้องสมุด ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น มุมหนังสือ มุมเศรษฐกิจ
พอเพียง ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนแต่ละตำบล ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แก้วเขียว (2544) พบว่า ห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรม
ใน ด้านการเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน การเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชนและด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน
ด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการจัดห้องหรือจัดมุมการศึกษานอกโรงเรียน
เป็นสัดส่วนเฉพาะ จัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
จัดบริการเอกสาร คู่มือ หลักสูตร แบบเรียน ชุดวิชาและโสตทัศนของทุกระดับการศึกษา
อย่างเป็นระบบและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดบริการบันทึกหรือสำเนาวิดิทัศน์
รายการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมที่น่าสนใจ ด้านการจัดการศึกษาตาม-
อัธยาศัย มีการจัดนิทรรศการตามวันและสถานการณ์สำคัญต่าง ๆ

2.3 ด้านศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ-
อ่านและการเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอก เช่น จัดบริการหนังสือ สื่อโสตฯ นิทรรศการ
ความรู้ต่าง ๆ วันสำคัญ และนิทรรศการเคลื่อนที่สู่ชุมชน กิจกรรมเสริมความรู้ด้าน-
วิทยาศาสตร์ ห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน ทำหนังสือด้วยมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ไพโรจน์ แก้วเขียว (2544) พบว่า ห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรมในด้านการเป็น
ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน การเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางการ-
จัดกิจกรรมของชุมชนและด้าน การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ด้านการจัด
การศึกษานอกโรงเรียนได้มีการจัดห้องหรือจัดมุมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสัดส่วน
เฉพาะ จัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน จัดบริการ

เอกสาร คู่มือ หลักสูตร แบบเรียน ชุดวิชาและ โสตทัศนฯของทุกระดับการศึกษาอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดบริการบันทึกหรือสำเนาวิดีโอทัศนฯรายการ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมที่น่าสนใจ ด้าน การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดนิทรรศการตามวันและสถานการณ์สำคัญต่าง ๆ

2.4 ด้านศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติทุกปีในหมู่บ้าน โครงการจัดกิจกรรมงานวันรักการอ่าน โดยดำเนินการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เรื่องแผนการดำเนินงาน ขอใช้สถานที่ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ และประสานกับทางโรงงานใกล้เคียงเพื่อของบประมาณสนับสนุนรางวัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย หลงเจริญ (2549) พบว่า ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีสถานที่อยู่ในแหล่งชุมชนสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า มีบุคลากรห้องสมุด จำนวนแต่ละ 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา บรรณารักษศาสตร์ ด้านบริการและกิจกรรม ส่วนใหญ่เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 08.30 - 16.30 น. หยุดวันนักชัตฤกษ์ ผู้ใช้บริการเป็นประชาชนทั่วไป นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ ส่วนใหญ่มีบริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการแนะนำการใช้ห้องสมุดการจัดกิจกรรมมักจัดในวันเด็กแห่งชาติ และเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

2.5 ด้านศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้ โครงการประชุมสัมมนาถ่ายทอดเครือข่าย กศน. เพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมอบนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับชุมชน โดยให้ครู กศน. ประจำตำบลเป็นผู้ประสานงาน จัดพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แก้วเขียว (2544) พบว่า ห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรมในด้าน-การเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน การเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชนและด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการจัดห้องหรือจัดมุมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสัดส่วนเฉพาะ จัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน จัดบริการเอกสาร คู่มือ หลักสูตร แบบเรียน ชุดวิชาและ โสตทัศนฯของทุกระดับ

การศึกษาอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดบริการบันทึกหรือสำเนา วิดีทัศน์รายการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมที่น่าสนใจ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดนิทรรศการตามวันและสถานการณ์สำคัญต่าง ๆ

2.6 ด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดมีชีวิต โดยการจัดอาสาสมัคร กศน. ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภายนอก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ทุกตำบลเดือนละ 1 ครั้ง ทำโครงการนำหนังสือสู่ชุมชน โดยให้อาสาสมัคร กศน. ดำเนินการนำหนังสือไปบริการชุมชน บ้านละ 1 ครั้ง/สัปดาห์ จัดโครงการสายใยรักสายใยครอบครัวรักการอ่าน จัดอบรมการจัดทำเว็บไซต์ของห้องสมุดประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

มาลี ไชยเสนา (2549) พบว่า ห้องสมุดประชาชนมีภารกิจ 3 ประการ คือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และการเป็นศูนย์ข้อมูลชุมชน ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการใช้บริการโดยรวมในระดับปานกลาง เหตุผลที่ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนเพราะไม่มีเวลา ความคิดเห็นต่อบทบาทห้องสมุดประชาชนในสังคมความพึงพอใจผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่า ห้องสมุดประชาชนมีบทบาทต่อการพัฒนาบุคคลและการพัฒนาสังคม แนวทางพัฒนาบทบาทห้องสมุดประชาชนในสังคมความรู้ คือ รัฐบาลควรมีการออกกฎหมายห้องสมุดประชาชน การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ห้องสมุดประชาชนควรเป็นแหล่งจัดเก็บรวบรวมสารสนเทศ ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้รู้หนังสือ รู้สารสนเทศ เรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

1. ด้านบุคลากร มีปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรน้อย ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งมีจำนวน เจ้าหน้าที่อยู่ 2 คน คือ หัวหน้าห้องสมุดประชาชน และเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์กิจกรรมที่จัดมีจำนวนมาก จึงดำเนินงานได้ไม่เต็มที่ โดยการลงพื้นที่ในแต่ละสัปดาห์ดำเนินการได้สัปดาห์ละ 3 วัน ต้องขอความร่วมมือจาก อาสาสมัคร กศน.

และ อบต. ช่วยในการดำเนินงาน เตรียมสถานที่ ในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย หลงเจริญ (2549) พบว่า ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีสถานที่อยู่ในแหล่งชุมชนสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า มีบุคลากรห้องสมุด จำนวนแต่ละ 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์ ด้านบริการและกิจการ ส่วนใหญ่เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 08.30-16.30 น. หยุดวันนักขัตฤกษ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา สืบน้อย (2546) ปัญหาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านบริการ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีปัญหาระดับปานกลาง และด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร มีปัญหาระดับน้อย ด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการใช้บริการห้องสมุดประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีแรงจูงใจระดับมาก ส่วนด้านบริการและด้านสิ่งพิมพ์ มีแรงจูงใจระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ คือ ห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี ควรปรับปรุงด้านบริการ ด้านสิ่งพิมพ์ และด้านวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อลดปัญหาการให้บริการ และควรปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นแรงจูงใจในการใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น

2. ด้านงบประมาณ ไม่มีงบประมาณการจัดหาเครือข่าย ไม่มีค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ให้กับเครือข่ายของห้องสมุด ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีจิตอาสาของชุมชนและอาสาสมัครของ กศน. มาช่วยในการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา สัจจามันท์, บุญศรี พรหมมาพันธ์ และศิริพร สัจจามันท์ (2551) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยตามมาตรฐานห้องสมุดประชาชน พบว่า ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานห้องสมุดประชาชน โดยเฉลี่ยรวมระดับน้อยไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีปัญหาอุปสรรคโดยเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง โดยงบประมาณและการเงินมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ประชาชนผู้ให้บริการ โดยรวมมีความพึง-พอใจในการดำเนินงานของห้องสมุดในระดับปานกลาง

ส่วนประชาชนไม่ใช้บริการเนื่องจากไม่มีเวลา สถานที่ตั้งไกลหรือสะดวกในการเดินทาง และไม่มีเวลาจำเป็นต้องใช้ ตามลำดับ

3. ด้านสถานที่ มีปัญหาอุปสรรคเรื่องสถานที่ในการจัดกิจกรรม ต้องขอความร่วมมือกับเครือข่าย เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัคร กศน. ดำเนินการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม และอาสาสมัคร กศน. จัดกิจกรรมให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา ลีบ่อน้อย (2546) ปัญหาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านบริการ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีปัญหาระดับปานกลาง และด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร มีปัญหาระดับน้อย ด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการใช้บริการห้องสมุดประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุครุภัณฑ์ มีแรงจูงใจระดับมาก ส่วนด้านบริการและด้านสิ่งพิมพ์ มีแรงจูงใจระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ คือ ห้องสมุดประชาชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี ควรปรับปรุงด้านบริการ ด้านสิ่งพิมพ์ และด้านวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อลดปัญหาการให้บริการ และควรปรับปรุง ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นแรงจูงใจในการใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น

เปรียบเทียบปัญหาการให้บริการของประชาชนต่อการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา ประเภทการใช้ห้องสมุดประชาชน

1. ผู้ใช้บริการที่มีเพศต่างกัน ไม่มีปัญหาการใช้ห้องสมุดต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนทั้งทางด้านผู้ให้บริการและด้านห้องสมุดประชาชน เป็นปัญหาที่ทุกคนได้พบเหมือนกัน และต้องการให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ห้องสมุดประชาชนสามารถดำเนินการให้บริการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ใช้บริการที่มีอายุต่างกัน ไม่มีปัญหาการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ให้บริการในแต่ละช่วงวัยมีพื้นฐานและ

พฤติกรรมการใช้สารสนเทศในชีวิตประจำวันที่เหมือนกัน ทำให้มีลักษณะปัญหาการใช้บริการไม่แตกต่างกันตามช่วงอายุ

3. อาชีพแตกต่างกัน ไม่มีปัญหาการใช้ห้องสมุดซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการที่มีอาชีพแตกต่างกัน ไม่ได้มีวัตถุประสงค์หลักในการใช้บริการห้องสมุดเพื่อการประกอบอาชีพหรือเพิ่มพูนความรู้ในสายวิชาชีพเป็นหลัก แต่ต้องการใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทำผลงานวิชาการ อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

4. วุฒิกการศึกษา ไม่มีปัญหาการใช้ห้องสมุดซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการที่มีวุฒิกการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีปัญหาการใช้สารสนเทศในห้องสมุดต่างกัน

5. ผู้ใช้บริการห้องสมุดแต่ละประเภทต่างกัน มีผลต่อปัญหาการใช้บริการห้องสมุดประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดประชาชนแต่ละประเภท ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศเก่า ล้าสมัย และสถานที่ตั้งไกลการเดินทางไม่สะดวก จึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้บริการต่างกัน

ความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

ความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน ผู้วิจัยอภิปรายผลแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านบริการข้อมูลข่าวสารของชุมชน ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง มีการบริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ใช้บริการ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มตามความรู้ความสนใจในกลุ่มวิชาชีพในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ไชยเสนา (2549) ผลการวิจัยพบว่าห้องสมุดประชาชนมีภารกิจ 3 ประการ คือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การเป็นแหล่ง

การเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และการเป็นศูนย์กลางข้อมูลชุมชน ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการใช้บริการโดยรวมในระดับปานกลาง

2. ด้านบริการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี ด้านบริการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร กศน. ผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนกศน. และแนะแนวการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แก้วเขียว (2544) ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมตามบทบาท 4 ด้านโดยห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ที่ศึกษาพบว่าห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรมในด้านการเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน การเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชนและด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการจัดห้องหรือ จัดมุมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสัดส่วนเฉพาะ จัดหาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน จัดบริการเอกสาร คู่มือ หลักสูตร แบบเรียน ชุดวิชา และโสตทัศนของทุกระดับการศึกษาอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า มีการจัดบริการบันทึกหรือสำเนา วิดีทัศน์รายการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมที่น่าสนใจ ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดนิทรรศการตามวันและสถานการณ์สำคัญต่าง ๆ

3. ด้านบริการการจัดกิจกรรมของชุมชน ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานีด้านบริการการจัดกิจกรรมของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง ได้เผยแพร่ประวัติและพัฒนาการของชุมชน และจัดกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติทุกปีในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพา ผลสงเคราะห์ (2551) พบว่า ด้านการจัดกิจกรรม ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความต้องการใช้บริการชุมชนโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม

อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมักไม่ทราบว่าห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรมอะไรเมื่อไร

4. ด้านพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานีด้านพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าห้องสมุดประชาชน มีความร่วมมือกับองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน และมีการประสานงานกับสถานประกอบการในชุมชน เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แก้วเขียว (2544) ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมตามบทบาท 4 ด้านโดยห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ที่ศึกษาพบว่าห้องสมุดประชาชนมีการจัดกิจกรรมในด้านการเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน การเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชนและด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน พบว่า ด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ด้านการพัฒนาเครือข่าย เพราะห้องสมุดแต่ละแห่ง ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างโดดเดี่ยว อิสระไม่พึ่งพาใคร แต่จะดำรงอยู่เป็นสมาชิกในเครือข่ายขององค์กรในกลุ่มที่เหมาะสม เพื่อสมาชิกได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเสริมกำลังกันได้อย่างมั่นใจ

5. ด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดมีชีวิต ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานีด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าห้องสมุดประชาชนมีการบริการส่งเสริมการอ่าน เช่น ประกวดคำขวัญ เล่านิทาน แข่งขันตอบปัญหา เล่าเรื่องในหนังสือ ฯลฯ และน้อยที่สุด คือ อุปกรณ์และระบบการทำงานมีความทันสมัยต่างจากรูปแบบเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชนก อินทรารักษ์ (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยใช้เทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ กรณีศึกษาห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความต้องการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในปัจจุบันในระดับมาก จากนั้นนำความต้องการ

ผู้ใช้บริการห้องสมุดมาสร้างเทคนิคเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ
ห้องสมุด

เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน ของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และสมาชิกประเภทห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ ทั้ง 5 ด้าน คือด้านการเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน ด้านการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน และด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดมีชีวิตที่ระดับปานกลางเหมือนกัน เพราะเพื่อต้องการให้ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งในจังหวัดปทุมธานี เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชน ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของห้องสมุด ดังนี้

ด้านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน

1. ห้องสมุดประชาชนควรบริการข้อมูลด้านอุตสาหกรรมให้มาก เพราะในจังหวัดปทุมธานีมีสวนอุตสาหกรรม เพื่อการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมของจังหวัด

2. ห้องสมุดประชาชนควรบริการข้อมูลด้านเกษตรกรรม เพราะในจังหวัดปทุมธานี ยังมีทำเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว เพื่อการพัฒนาในด้านเกษตรกรรมของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

ด้านเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

1. ควรจัดทัศนศึกษาดูงานสถานประกอบการหรือโรงงานในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
2. ควรส่งเสริมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน

ด้านเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน

1. ควรจัดนำเที่ยวสถานที่สำคัญภายในจังหวัด เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดได้ทราบว่าในจังหวัดของตนมีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง
2. ควรจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของดีในชุมชนให้มากขึ้น
3. ควรจัดกิจกรรมตลาดนัดหนังสือ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้น

ด้านศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

1. ควรสร้างเครือข่ายการเป็นสมาชิกของชมรม และสมาคมในพื้นที่ห้องสมุดตั้งอยู่
2. ควรแนะนำ ส่งเสริมให้หน่วยงานในชุมชน มาจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ในห้องสมุด

ด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดมีชีวิต

1. ควรพัฒนาอุปกรณ์และระบบการทำงานให้มีความทันสมัยต่างจากรูปแบบเดิม

2. ควรจัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน ให้มากขึ้นกว่าเดิมและการบริการสื่อ
โสตทัศนวัสดุ เช่น CD ให้มีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดโรงเรียนและ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนกับ
ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย

แบบสัมภาษณ์

การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน

- 1. ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์
.....
- 2. ชื่อหน่วยงาน
.....
- 3. หน่วยงานต้นสังกัด
- 4. สถานที่ติดต่อ
- 5. เบอร์โทรศัพท์
- 6. หน่วยงานของท่านมีการจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารเป็น.....
ฝ่าย/แผนก ได้แก่
.....
.....
.....
.....
.....
- 7. หน่วยงานของท่านมีนโยบายการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนหรือไม่
☐ มี
☐ ไม่มี
ถ้ามี หน่วยงานมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนอย่างไร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

1. ด้านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน

.....

.....

.....

2. ด้านเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

.....

.....

.....

.....

3. ด้านเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน

.....

.....

.....

4. ด้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

5. ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชน

1. ด้านบุคลากร.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านงบประมาณ.....

.....

.....

.....

3. ด้านสถานที่.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

การสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลง ☐ หน้าข้อความ หรือเติมข้อความไม่ช่องว่างที่
เกี่ยวข้องกับตัวทำ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านเป็นสมาชิกหรือใช้บริการของห้องสมุดประชาชนแห่งใด
 - ☐ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปทุมธานี
 - ☐ ห้องสมุดประชาชนอำเภอสามโคก
 - ☐ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหาดหลุมแก้ว
 - ☐ ห้องสมุดประชาชนอำเภอลำลูกกา
 - ☐ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี
 - ☐ ห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองเสือ
 - ☐ ห้องสมุดประชาชนอำเภอกลองหลวง
2. เพศ ชาย ☐ หญิง ☐
3. อายุ.....ปี
4. อาชีพ ☐ ข้าราชการ ☐ ค้าขาย
 - ☐ รับจ้าง ☐ นักเรียน/นักศึกษา
 - ☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพ
5. ระดับการศึกษา
 - ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษา
 - ☐ ปวช./ปวส ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 สภาพการให้บริการห้องสมุดประชาชน

6. ท่านใช้บริการห้องสมุดประชาชนในวันใดบ่อยที่สุด

☐ วันจันทร์	☐ วันอังคาร
☐ วันพุธ	☐ วันพฤหัสบดี
☐ วันศุกร์	☐ วันเสาร์
☐ วันอาทิตย์	

7. ท่านใช้ห้องสมุดประชาชนเวลาใดบ่อยที่สุด

☐ เวลา 8.30-10.30 น.	☐ เวลา 10.30-12.30 น.
☐ เวลา 12.30-14.30 น.	☐ เวลา 14.30-16.30 น.
☐ เวลา 16.30-18.30 น.	☐ เวลาอื่น ๆ.....

8. ท่านใช้บริการห้องสมุดประชาชนบ่อยเพียงใด

☐ ทุกวัน	☐ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
☐ สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	☐ สัปดาห์ละ 5-6 ครั้ง
☐ เดือนละ 1-2 ครั้ง	☐ เดือนละ 3-4 ครั้ง

9. เหตุผลในการใช้ห้องสมุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
- ☐ เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือทำผลงานวิชาการ
- ☐ เพื่อความบันเทิง เช่น นัดพบ ทำการบ้าน
- ☐ เพื่อหาข้อมูลสำหรับการประกอบอาชีพ
- ☐ เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือติดตามวิทยาการที่ทันสมัย
- ☐ เพื่อใช้บริการของห้องสมุด
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชน
โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหา ตาม
ความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ สารสนเทศชุมชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านผู้ให้บริการ					
1.	ไม่มีเวลาให้บริการ					
2.	ไม่มีความสนใจในการ ให้บริการ					
3.	ไม่ได้รับบริการตาม ความต้องการ					
4.	ไม่ได้รับความสะดวก ในการให้บริการ					
5.	ไม่มีสิ่งจูงใจในการ ให้บริการ					
	ด้านห้องสมุดประชาชน					
6.	การบริการไม่หลากหลาย					
7.	การบริการไม่ทันสมัยและ สะดวก					
8.	ระยะเวลาในการจัด กิจกรรมน้อย					
9.	สถานที่ตั้งไกลการเดินทาง ไม่สะดวก					
10.	ทรัพยากรสารสนเทศเก่า ล้าสมัย					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของ

ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศชุมชนของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปทุมธานี

1. ด้านบริการข้อมูลข่าวสารของชุมชน
2. ด้านบริการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
3. ด้านบริการการจัดกิจกรรมของชุมชน
4. ด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
5. ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับ

ระดับการปฏิบัติกิจกรรมของท่านตามที่กำหนด คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ความคิดเห็นมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ความคิดเห็นมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ความคิดเห็นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ความคิดเห็นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ความคิดเห็นน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นการสร้างเครือข่าย สารสนเทศของห้องสมุดประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
		มาก- ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย- ที่สุด
	ด้านบริการข้อมูลข่าวสารของชุมชน					
1.	บริการข้อมูลศิลปวัฒนธรรมชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.	บริการข้อมูลวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีท้องถิ่น					
3.	บริการข้อมูลด้านเกษตรกรรม					
4.	บริการข้อมูลด้านอุตสาหกรรม					
5.	บริการข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ					
6.	จัดกิจกรรมเพื่อแนะนำบุคคลที่ สำคัญของท้องถิ่น					
7.	ส่งเสริมการใช้ข้อมูลท้องถิ่น					
8.	แนะนำการใช้ห้องสมุดประชาชน					
9.	การรวมกลุ่มประชาชนตามความรู้ ความสนใจในกลุ่มวิชาชีพ					
10.	กิจกรรมรครบครัวสัมพันธ์					
	ด้านบริการส่งเสริมการเรียนรู้ของ ชุมชน					
11.	ส่งเสริมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของ ประชาชนในชุมชน					
12.	จัดมุมเรียนรู้วิทยาศาสตร์					
13.	จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางไกล					
14.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร กศน.					

ข้อ	ความคิดเห็นการสร้างเครือข่าย สารสนเทศของห้องสมุดประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
		มาก- ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย- ที่สุด
15.	ผลิตสื่อสารเรียนการสอนสำหรับ นักเรียนกศน.					
16.	จัดทำบรรณานิเทศน์หนังสือให้ สอดคล้องกับเนื้อหาในหลักสูตร กศน.					
17.	จัดพื้นที่ให้บริการตามหลักสูตรของ สถาบันอื่น ๆ เช่น มุม มร. มุม มสธ. ฯลฯ					
18.	แนะแนวการศึกษาทั้งในและนอก ระบบโรงเรียน					
19.	จัดทัศนศึกษาดูงานสถาน ประกอบการหรือโรงงานในพื้นที่					
	ด้านบริการการจัดกิจกรรมของ ชุมชน					
20.	จัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของ ดีในชุมชน					
21.	จัดกิจกรรมตลาดนัดหนังสือ					
22.	จัดกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่น					
23.	ให้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์และ กิจกรรมในชุมชน					
24.	จัดนำเที่ยวสถานที่สำคัญภายใน จังหวัด					

ข้อ	ความคิดเห็นการสร้างเครือข่าย สารสนเทศของห้องสมุดประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
		มาก- ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย- ที่สุด
25.	จัดประกวดคำขวัญของตำบลหรือ อำเภอที่ห้องสมุดตั้งอยู่					
26.	เผยแพร่ประวัติและพัฒนาการของ ชุมชน					
27.	เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของ ชุมชน					
	ด้านพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ใน ชุมชน					
28.	จัดระบบบริการเชื่อมโยงเครือข่าย ห้องสมุดในชุมชน					
29.	ร่วมมือกับองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน					
30.	จัดสรุปรายชื่อแหล่งข้อมูลในชุมชน					
31.	ประสานงานกับสถานประกอบการ ในชุมชน					
32.	รวบรวมรายชื่อสถานที่ฝึกอบรมใน ชุมชน					
33.	แนะนำ ส่งเสริมให้หน่วยงานใน ชุมชน มาจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ในห้องสมุด					
34.	เป็นสมาชิกของชมรม และสมาคม ในพื้นที่ห้องสมุดตั้งอยู่					

ข้อ	ความคิดเห็นการสร้างเครือข่าย สารสนเทศของห้องสมุดประชาชน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต					
35.	จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า					
36.	จัดบริการและกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา					
37.	บุคลากรมีใจรักและมุ่งมั่นศรัทธาในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต					
38.	อุปกรณ์และระบบการทำงานมีความทันสมัยต่างจากรูปแบบเดิม					
39.	จัดบริการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบอินเทอร์เน็ต					
40.	บริการสื่อโสตทัศนวัสดุ เช่น CD					
41.	จัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน					
42.	ส่งเสริมการอ่าน เช่น ประกวดคำขวัญ เล่านิทาน แข่งขันตอบปัญหาเล่าเรื่องในหนังสือ ฯลฯ					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายสารสนเทศของห้องสมุดประชาชน

1. ด้านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน

.....

.....

2. ด้านเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

.....

.....

3. ด้านเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน

.....

.....

4. ด้านเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

5. ด้านพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม